

AFM-onderzoek finfluencers: na het zoet komt het zuur

Steeds meer influencers laten zich op sociale media uit over beleggen. Men spreekt in dit verband al van finfluencers. Daarbij worden allerlei regels overtreden.

Een groeiend aantal influencers spreekt zich op sociale media uit over beleggen in financiële instrumenten. Niet voor niets worden deze influencers sinds kort getypeerd als finfluencers. Op het eerste gezicht lijkt dit fenomeen een vrij onschuldig tijdverdrijf en niet schadelijk voor beleggers. De finfluencers maken podcasts, schrijven blogs en bedienen zich van kanalen als Instagram, YouTube en Facebook. Zij delen hun eigen ervaringen met hun volgers en geven hen informatie en tips op het gebied van beleggen. Ook raden zij hun volgers aan beleggingsrekeningen te openen bij bepaalde beleggingsondernemingen. Uit een door de AFM uitgevoerd verkennend onderzoek naar ruim 150 finfluencers – dat in december 2021 is gepubliceerd – blijkt echter dat het gedrag van een aantal finfluencers toch minder onschuldig is dan op het eerste gezicht het geval lijkt en mogelijk ook schade veroorzaakt bij beleggers.

In haar onderzoeksrapport constateert de AFM dat sommige finfluencers gepersonaliseerde aanbevelingen doen met betrekking tot transacties in specifieke financiële instrumenten. Dat betekent dat deze finfluencers beleggingsadvies geven. Het geven van beleggingsadvies is echter vergunningplichtig. De betreffende finfluencers beschikken niet over een vergunning en zijn dus in overtreding. De AFM signaleert ook dat finfluencers met hun tips beleggingsaanbevelingen doen zonder de daarbij verstrekte informatie op een objectieve wijze te presenteren en zonder daarbij transparant te zijn over hun eigen belangen, zoals betrokkenheid bij trainingen en boeken. Ook hier worden regels overtreden. Tot deze eigen belangen behoort ook het ontvangen van een vergoeding van een beleggingsonderneming

voor elke klant die op instigatie van de finfluencer een rekening bij deze beleggingsonderneming opent. Door een dergelijke vergoeding te betalen, handelt de beleggingsonderneming in strijd met het provisieverbod. Uit het onderzoek blijkt ook dat een aantal finfluencers producten aanprijst die niet geschikt zijn voor retailbeleggers. Het betreft hier onder meer Contracts for Differences (CfDs) en turbo's, producten die niet zomaar aan niet-professionele beleggers mogen worden verkocht. Tenslotte stelt het rapport vast dat verschillende finfluencers fungeren als cliëntenremisier voor financiële ondernemingen die niet actief mogen zijn in Nederland omdat zij niet over de benodigde vergunning beschikken.

De AFM heeft de finfluencers met haar onderzoeksbevindingen geconfronteerd en hen duidelijk gemaakt welke regels voor hen gelden. Daarbij bleek dat veel finfluencers zich niet hadden gerealiseerd dat zij zich hadden begeven op een terrein waar strenge regels gelden en evenmin dat zij mogelijk aansprakelijk zouden kunnen zijn voor door hun volgers geleden beleggingschade. Andere finfluencers hadden minder goede bedoelingen en weten nu in elk geval dat een disclaimer hen niet vrijwaart van handhaving door de AFM en mogelijke aansprakelijkheid. Beleggingsondernemingen die in strijd met het provisieverbod hebben gehandeld, zijn daar eveneens streng op aangesproken.

Te betreuren is wat mij betreft dat de AFM niet ook heeft gewezen op het gevaar dat invloedrijke finfluencers de markt naar hun hand zetten, zoals onlangs activistische beleggers in de Gamestop-zaak. Het gevaar van marktmanipulatie door pumping & dumping is hier levensgroot aanwezig. In extreme gevallen kan zelfs de stabiliteit van het financiële stelsel in gevaar worden gebracht. Een stevige waarschuwing van de toezichthouder was hier zeker op haar plaats geweest. ■

Door **Prof. Mr. W.A.K. Rank**, Advocaat bij NautaDutilh te Amsterdam en Hoogleraar Financieel Recht aan de Universiteit Leiden